

JOHN VAN RUITEN, DIRECTEUR KEURINGEN NAKTUINBOUW

JOHN VAN RUITEN

‘Certificering product

De tendens is onmiskenbaar: fytosanitaire en kwaliteitsinspecties op partijniveau gaan steeds meer plaatsmaken voor certificering van productieprocessen op bedrijf- of ketenniveau. Dat zou ook moeten gaan gelden voor in- en exportinspecties aan de EU-grens, die nu nog merendeels op partijniveau uitgevoerd worden. Dat meent John van Ruiten, die deze maand 25 jaar werkzaam is bij Naktuinbouw, waarvan de laatste tien jaar als directeur Keuringen.

Tekst: Gerrit Wildenbeest
Foto's: René Faas

In 1985 trad John van Ruiten als adjunct-directeur in dienst van de toenmalige NAKS (Keuringsdienst voor Siergewassen). Deze maand viert hij zijn 25 jarig jubileum bij Naktuinbouw, de kwaliteitsdienst voor de tuinbouw. In de tussentijd zag hij verschillende fusies voorbijkomen. De huidige Naktuinbouw komt voort uit het samengaan van NAKB en NAKG in 2000. Eerder, in 1993, fuseerden NAKS en NAKB.

Sinds 2000 is Van Ruiten Directeur Keuringen bij Naktuinbouw. Dat zal in 2012 veranderen. Dan gaat collega-directeur Nico Koomen met pensioen en wordt de huidige tweehoofdige directie vervangen door een algemeen directeur. Dat wordt John van Ruiten. Ron Bleijswijk volgt Van Ruiten op als verantwoordelijke voor alle keuringszaken.

Fusies willen nog wel eens pijnlijke processen zijn, maar Van Ruiten heeft dat bij Naktuinbouw nooit zo ervaren omdat het vaak ging om uitbreiding van het takenpakket. Dat had in belangrijke mate te maken met de vergrote invloed van de EU. In 1993 vervielen de Europese binnengrenzen, wat leidde tot het EU Plantenpas-

poort - waarvoor Naktuinbouw de fytosanitaire inspecties uitvoert – en onder andere de EU richtlijn Siergewassen (1992 en een uitbreiding in 1998). De jubilerende directeur Keuringen beoordeelt “Europa” en vooral het wegvallen van de Europese binnengrenzen onverdeeld positief. “Nederlandse bedrijven hebben enorm baat bij het vrije handelsverkeer. Dat wordt nu normaal gevonden, maar nog niet zo lang geleden werden al onze exportproducten bij de grens opgehouden door soms ellenlange douaneformaliteiten”.

Een volgende mijlpaal was de overheveling van de fytosanitaire in- en exportinspecties van de PD naar Naktuinbouw in 2007. Naast een forse uitbreiding van het takenpakket betekende dat overigens ook inkrimping. Als Zelfstandig Bestuursorgaan met wettelijke taken dienden van overheidswege alle marktgerichte activiteiten gestaakt te worden, waaronder het aandeelhouderschap in de certificeringinstanties ECAS en Q-Point. Dit om strikte onafhankelijkheid te garanderen.

De angst dat het Nederlandse bedrijfsleven te weinig invloed zou hebben op de Europese

tiesysteem wordt de toekomst'

regelgeving of dat de nieuwe landen die in 2004 bij de EU kwamen het gevaar op de insleep van ziekten zouden vergroten is niet uitgekomen....

"Bij de totstandkoming van de Europese richtlijnen adviseren wij het Ministerie van LNV dat in Brussel de onderhandelingen voert. Wij hebben een goed beeld hoe regels in de praktijk uitwerken en proberen overbodige regelgeving te voorkomen.

Deze aanpak heeft bijvoorbeeld opgeleverd dat beproevingszaad van groenten al in de handel mag worden gebracht, voordat de hele registratieprocedure is doorlopen. Belangrijk, want daardoor krijgt de praktijk sneller de beschikking over nieuwe rassen. De nieuwe lidstaten hebben destijds hard moeten werken om de Europese kwaliteit- en fyto-sanitaire eisen in hun regelgeving op te nemen. Je moet daarbij wel bedenken dat er veel meer materiaal van ons als exporteerend land naar hen toe gaat dan omgekeerd.

Het feit dat de EU-regelgeving steeds belangrijker is geworden betekent dat alle landen moeten voldoen aan een minimumniveau van eisen, zodat er een gelijk speelveld is. Op vrijwillige basis kunnen sectoren zelf wel hogere eisen stellen. Daar spelen wij op in met onze vrijwillige kwaliteit-plus systemen als Naktuinbouw Elite en Select Plant"

Select Plant heeft in de vaste plantensector veel weerstand ontmoet. Wat zijn de ontwikkelingen na deze valse start?

"Als Naktuinbouw meenden we dat het Select Plant programma een passende oplossing zou zijn voor het Hosta virus x. Dat virus ontdekte de Amerikaanse PD in 2004 bij geïmporteerde Hosta's vanuit Nederland. Dat leidde tot de

eis dat alle import Hosta's bewijsbaar virusvrij dienden te zijn. In de komende jaren wordt die eis uitgebreid naar 10 belangrijke vaste plantensoorten. De vaste plantensector kende deze Select Plant systematiek echter niet, en bedrijven kregen het idee dat het hen ongevraagd werd opgedrongen. De situatie is nu dat op verzoek van de bedrijven Select Plant Partijverklaringen door Naktuinbouw verstrekt worden voor export naar de USA en Canada. Voor de langere termijn is er in overleg met de sector gekozen voor een aanpak, waarbij de basis is om te starten met het project virusarme teelt.

Dat heeft als doel het opzetten van een bedrijfssysteem dat virusarme teelt mogelijk maakt, waaraan dan als logisch gevolg – niet als doel op zich – een certificering gehangen kan worden. Er doen nu enige tientallen bedrijven aan mee, we hebben goede hoop dat dit project binnen een paar jaar aantoonbaar schoon, virusvrij materiaal oplevert. Met de kennis van nu kun je zeggen dat de introductie van Select Plant in de vaste plantensector niet gelukkig is geweest. Het is wel mijn ervaring dat het voor het veroveren van nieuwe en het behoud van bestaande markten noodzakelijk is om aantoonbaar ziektevrij materiaal te ontwikkelen. Je moet afnemers, zowel landen als klanten, zekerheden kunnen bieden die voldoende sectorale body hebben".

Nederland werkt hard aan een gegarandeerd schone export, maar lijkt via de Europese achterdeur steeds vaker fyto-sanitaire problemen binnen te halen. De Oost-Aziatische boktor is daarvan een voorbeeld. Wat mankeert er aan de importinspecties bij de buitengrenzen?

"De huidige fysieke vormen van

grensinspecties op partijniveau voldoen niet meer, alleen al omdat je de eitjes/larven van een beestje als die boktor niet ziet. Je zult er naar toe moeten dat het exporteerende land zelf nog meer waarborgen gaat bieden, dus dat daar deugdelijke systemen worden opgezet die Europa garanties biedt op schoon importmateriaal. Voor een importstop ben ik wel huiverig, als landen waar wij naar toe exporteren dat doen, zijn wij daar ook niet blij mee".

In alle gevallen zou het dus toe moeten naar borging van het productieproces in plaats van controles op partijniveau?

"Ja, voor de handel binnen de EU kennen we dat eigenlijk al met het Plantenpaspoort, waarbij je op basis van enkele jaarlijkse inspecties je product met een plantenpaspoort kunt verhandelen. Als het gaat om teelt- en uitgangsmateriaal voor buiten de EU is vrijwel alles nog gebaseerd op partij-inspecties. Dat is kostbaar, arbeidsintensief en toch niet waterdicht.

We moeten toe naar systemen die de in- en exporthandel mondiaal veiliger maken, dus naar borging op bedrijfs- en sectorniveau. Als je daarbij zorgt dat de herkomst van je materiaal goed traceerbaar is, kun je vroegtijdig signalen oppakken waar iets mis is, in plaats van helemaal aan het eind, zoals bij controle op partijniveau. En je kunt tegelijkertijd de hoeveelheid inspecties verminderen. Ik vind dat het wereldwijd steeds meer die kant op zou moeten gaan".

Welke ontwikkelingen vragen de komende jaren de aandacht van Naktuinbouw?

"Er komen op korte termijn snellere en verfijndere detectie- en identificatietechnieken beschikbaar. Dat betekent dat we nog sneller

materiaal- en productiesystemen kunnen beoordelen en toetsen. De keerzijde is dat er ook eerder wat gevonden wordt, wat het belang van schoon materiaal nog eens extra benadrukt. Een andere trend is de schaalvergroting van teeltbedrijven. Op zulke bedrijven zal bewaking van productieprocessen steeds meer aandacht vragen. Bedrijven hebben daarvoor gekwalificeerd personeel nodig, waaraan een tekort dreigt. Dat is best wel een zorg, daarom verzorgen we diverse vakopleidingen en workshops, zoals de vakopleiding bedrijfshygiëne in de sierteelt".

Er is op diverse fronten samenwerking met de Bloembollen Keuringsdienst. Leidt dat nog eens tot een fusie?

"Wij zijn met vier keuringsdiensten (BKD, KCB, NAK en Naktuinbouw-red) die allemaal dezelfde soort werkzaamheden verrichten. Daarin zoeken we elkaar steeds vaker op in vormen van samenwerking, denk aan het ontwikkelen van labtoetsen, samenwerken bij calamiteiten, het rassenonderzoek et cetera.

Dat dit op enig moment in toekomst zal leiden tot een fusie, dat lijkt niet zo moeilijk te voorspellen. Dat moet je echter niet geforceerd willen afdwingen, dat zal pas gebeuren als alle betrokken partijen daar de meerwaarde van in zien".